

DEPREM ŞURASI SONUÇLARI VE BEKLENTİLERİMİZ

Kemal TÜRKARSLAN(*)

Yasalarda çeşitlilik ve karmaşanın sürdüğü ve her depremden sonra bilgili-bilgisiz çok sessliliğin arttığı bir dönemde Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nın Deprem Şurası düzenlemesi ülkemiz açısından geç kalırsa bile son derecede olumlu ve önemlidir.

TMMOB adına katıldığımız Deprem Şurasında deprem zararlarının azaltılması konusunda çalışmalarda bulunmak, gerekli hazırlıkları yapmak üzere oluşturulan yedi ayrı komisyon 13 Nisan 2004 tarihinde toplanmıştır.

Son yüzyılda 182 hasar yapıcı deprem meydana gelmiş ve yaklaşık 100 bin kişi hayatını kaybetmiştir.

Deprem zararlarının azaltılması konusunda son kırk yıldır ağırlıklı olarak kurumsal ve bilimsel çalışmalar yapılmıştır.

Bilimsel alanda bilgi birikimimizin iyi noktada olduğu, dünya çapında yeterince uygulataamadığımız deprem yönetmeliğimizin geçerli olduğu, ülke yapılarının

yüzde atmışının kaçak yapı sınıfında bulunduğu yapı stokumuzun büyük bölümünün depreme dayanıksızlığı tespit edildiği ortada iken bu çarpık durumun bir kez daha danışma toplantısı olan "Deprem Şurası"nda tartışılması geleceğimiz için dikkatli değerlendirilip sonuçlarını almalıyız.

Ülkemizde deprem olgusunun bilimsel platformlar yerine kamuoyu önünde anlamsız tartışmalarda bulunan yer bilimcilerinin sonuçsuz değerlendirmeleri yerine deprem zemin-yapı ilişkilerinin gerçek yerine oturtulması gereklidir. Bu bakımdan Şura gündemi ve içeriği daha gerçekçi ve

uygulanabilir sonuçlar doğurabilecektir. Çünkü topraklarının yüzde doksan üçü ve nüfusunun yüzde doksan sekizi aktif deprem riski altında olan ülkemizde deprem olasılığı çok fazladır.

Deprem Şurası'nda bulunan yedi komisyonun her birinin içeriği açısından son derece gerekli ve önemlidir.

Kurumlar arasında deprem öncesi ve sonrası yetki ve sorumluluk kargaşasına açıklık getirmek, yeni önerilerde bulunmak üzere Kurumsal Yapılanma Komisyonu kurulmuştur.

Mevzuat Komisyonu mevcut mevzuatta olan yasalar, yönetmelikler ve standartları değerlendirip birbiriyle ilişkileri, örtüşmeleri, çelişkileri, kapsanmayan alanları, yeni İmar Yasası ve Yapı Yasası'yla birlikte bunların uygulanabilirliğinin denetimi ve hukuki yaptırımları ele almıştır.

Afet Bilgi Sistem Komisyonu Afet Kanunu tehlike haritaları ve bilgi sisteminin kuruluşu çalışmalarını değerlendirecektir.

Mevcut yapıların incelenmesi ve Yapı Denetim Komisyonu'ndaki konular bilimsel ve teknik içerikli olarak mevcut yapıların incelenmesi, gerektiğinde güçlendirmenin yapılma teknikleri ve gelecekte yapılacak yeni yapılar için, bizim için çok önemli olan Yapı Denetim Yasası'nın ülkenin gereksinmesini sağlayacak mesleki bilimsel içerikli hale getirilmesidir.

Yapı Malzemeleri Komisyonu Deprem Yapı birliğinde bina yapımının ana bileşenlerinden olan yapı malzemesinin önemini ele alır.

Kaynak Temini ve Sigorta Komisyonu yapılaşma sürecinde ve gelecek için gerekli olan kaynağın,

Bizim için en önemli konu Yetkin Mühendislik kavramının bütün komisyonlarda ele alınması ve uygulamaya geçmesi için şura sonuç bildirgesine yazılmasıdır.

(*) İnşaat Mühendisleri Odası Ankara Şube Başkanı

yapı ve meslek mensuplarının sigortasının nasıl oluşacağını tartışmasını inceler.

Eğitim Komisyonu ise Deprem Şurası bileşenleri içinde bulunan tüm mühendis, mimar ve diğer teknik elemanların üniversite eğitimiyle birlikte üniversite sonrası meslekte gerekli olan deneyim için meslek içi eğitim ve yetkin mühendislik kavramlarını ele almıştır.

Her alanın son derece önemli olduğunu vurguladıktan sonra bizim için kendi meslek alanımızla ilgili konulara ayrıntılı bakmak gerekecektir.

Mevzuat Komisyonunda yapı alanındaki kargaşaları önlemek açısından İmar Kanunu'nun şehircilik konularını kapsar şekilde yeniden düzenleyerek, yapılaşma konusunda ayrı bir Yapı Yasası hazırlanması ve yeni Yapı Yasası yapıyla ilgili diğer tüm teknik mevzuatı, yönetmelikleri, mesleki konuları, Deprem Yönetmeliği, Yapı Denetim Yönetmeliği, Malzeme Yönetmeliği benzeri yapıyı ilgilendiren tüm diğer hususları kapsayacak şekilde düzenlenmesidir. Bu konuda çalışmaların yapıldığı ve Yapı Yasasının içeriği ve bileşenlerinin neler olacağı tartışılmaktadır.

Meslek disiplinleri arasındaki tartışmalardan Geoteknik konusu Şura gündeminde ele alınmış, Şura raporlarında her mesleğin çalışma alanlarının ayrı ayrı bir bütünsellikle belirtilmesi sonucu İnşaat Mühendislerinin Geoteknik Raporlarda gerçek yeri belirtilmiştir.

Geoteknik ile ilgili elde edilecek ürünlerden yapı ve yapılaşma alanlarında meslekler arası belirlendikten sonra özellikle raporlarda inşaat mühendislerinin yorum ve önerilerinin mutlaka bulunması gerekliliği vurgulanmıştır. Mevcut yapıların incelenmesi ve Yapı Denetim Komisyonu'nun çalışmaları ve şura tartışmalarından inşaat mühendisleri açısından önemli sonuçlar çıkmıştır.

Deprem gerçeğini en doğru vurgulayacak olan mevcut yapı stoğuyla ilgili envanter çalışması, incelenmesi, değerlendirilmesi ve sorunların çözümü için uygulama önerileri sunulmuştur. Bu değerlendirmeler ve üzerinde çalışılan Deprem Yönetmeliği'nin mevcut yapıların incelenmesi ve güçlendirme bölümüyle ilgili yönetmelik değişikliği çalışmalarının hızlandırılarak uygulamaya en kısa sürede sokulması gerekmektedir.

Yapı Denetim Komisyonu'nun işleri tartışılmaz olup Yapı Denetim

Yasası'nın meslekte yetkinliğinin esas olduğu diğer şura konuları ile bir bütünsellikle ele alınarak çağdaş Yapı Denetim Yasası'nın çerçevesi çizilmeye çalışılmıştır.

Yapı Denetim Yasası'nda uygulamanın ana bileşenleri olan inşaat mühendislerinin Yetkin Mühendis olma koşulları sağlanmalı, yasa kapsamında meslek odalarının gerçek işlevlerinin gereği bulunmaları ve tüm ülkeyi kapsayacak şekilde düzenlemesi en kısa sürede yapılmalıdır.

Deprem yapı birlikteliğindeki yapı malzemelerinin önemi bir kez daha ortaya konduktan sonra gerekli düzenleme ve yönetmelikler çıkarılmalıdır.

Bizim için en önemli konunun yukarıda belirtilen tüm yasa, yönetmelik ve uygulama alanlarında bulunacak inşaat mühendislerinin eğitimi, mesleki deneyimi, niteliklerinin belirlenmesi ve niteliklerinin yükseltilmesini amaçlayan Yetkin Mühendislik kavramının bütün komisyonlarda ele alınması ve uygulamaya geçmesi için şura sonuç bildirgesine yazılmasıdır. Şu anda Yetkin Mühendislik ile ilgili yasal sürece İMO olarak katılarak sonuca etkili olmalıyız. Yetkin Mühendislik kavramı, sorunun çözümünde önemli rol oynayacaktır.

Şura'da tartışılan bir başka konu Deprem Mühendisliği Lisans Eğitimi'ne bilim adamları, üniversiteler ve meslek odaları çoğunlukla karşı olmasına ve şura sonunda medyaya okunan sonuç bildirisinde bulunmamasına rağmen yayınlanan sonuç bildirisinde konunun tartışılmaya açılması önerisi yadırganmıştır. Çünkü Deprem Mühendisliği'nin lisans eğitimi olmayacağı, inşaat mühendisliği alanında kargaşa getireceği eğitim, nitelik, yetki ve sorumluluğunun belirlenemeyeceği ve dünyada böyle bir uygulamanın bulunmadığı bilinmektedir.

Sonuç olarak olumlu değerlendirdiğimiz şuranın tekrarlanması gerektiğini düşünerek alınan kararların yasallaşmasını beklemekteyiz.

